

Sayı: 12322

Tarih: 31.03.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan** tarafından Anayasa'nın 98. ve içtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

Karadeniz'de gerçekleştirdiğimiz İş ve Aş Buluşmaları'ndaki tespitlerimize göre çay üreticilerinin büyük sorunları arasında başta gelenler çayda taban fiyat, kota ve kontenjan uygulamalarına dair sorunlar olmuştur. Bunun yanında ellerinde kalan veya üretim maliyetinin altında satmak zorunda bırakıldıkları çayları dururken gümrük maliyetleri muafiyeti ile çay ithal edilmesi Karadenizli çay üreticilerini derinden yaralamıştır.

1 Mart 2021'de 3583 karar ve 31411 sayılı Resmi Gazete'de, Azerbaycan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulaması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararı yayımlanmıştır. Yayımlanan karar Azerbaycan ile Türkiye arasında bazı ürünlerde ithalat gümrük vergisi muafiyetini içermektedir. Bu ürünlerin arasında çay da bulunmaktadır. Buna göre Türkiye, Azerbaycan'dan 300 ton fermente edilmiş ve 3 kiloyu geçmeyen hazır ambalajlarda siyah çay ithal edilecektir.

Sayıştay raporlarında 122 bin ton çayın depolarda beklediği, geçmiş yıllardan kalan 20 bin ton çayın küflenerek imha edildiği de belirtilmektedir.

Dünya'da çay tarım alanlarının genişliği bakımından 7. sırada bulunan Türkiye, kuru çay üretiminde 5. sırada yer almaktadır. Günümüzde Artvin, Rize, Trabzon ve Giresun illerinde yaklaşık 790 bin hektar alanda 200 bin aile tarafından çay tarımı yapılmaktadır. Çay tarımı; yetiştiricilik, işleme ve pazarlama olmak üzere bölge ve bölge dışında 2-2,5 milyon insanın geçim ve istihdam kaynağıdır. Yaş çay üretim miktarı iklim koşullarına bağlı olarak yıllara göre değişiklik gösterse de 1.2-1.5 milyon ton/yıl arasındadır. Son yıllardaki ithalat-ihracat verilerine göre çayda dış ticaret açığımızın olduğu, gerekli önlemler alınmazsa bu olumsuz yapının artarak süreceği görülmektedir.

Geçtiğimiz hafta Karadeniz'de gerçekleştirdiğimiz İş ve Aş Buluşmaları'nda doğrudan Karadeniz halkından öğrendiğimiz kadarıyla Rize, Trabzon, Giresun ve Artvin başta olmak üzere Karadenizli çay üreticileri gümrük vergisi muafiyeti ile çay ithal edilmesinden oldukça kötü etkilenmişlerdir.

Bu bağlamda;

1. Mart 2021 itibarıyla depolarda beklediği bilinen çay miktarı ne kadardır?
2. Türkiye'de üretilen çay ülkedeki çay ihtiyacını karşılayamamakta mıdır?
3. Azerbaycan'dan çay ithal edilmesinin sebebi nedir?
4. Azerbaycan'dan ithal edilen çayın yerli çaydan farkı nedir ve bu çay Türkiye'de üretilen çayın karşılayamadığı hangi ihtiyacı karşılamaktadır?
5. Yerli çay üreticisine çok kısıtlı destek sunulması, üretim maliyetlerinin yüksek, pazar fiyatının düşük olması gibi sebeplerle yerli çay üreticisi çaresiz kalmışken gümrük vergisi muafiyetiyle Azerbaycan'dan 300 ton çay ithal edilmesinin sebebi nedir?